

-R 1981: 2.4

Statistiska meddelanden

R 1981: 2.4

Från trycket 23 april 1981
 Producent STATISTISKA CENTRALBYRÅN, Enheten för rätts- och
 socialvårdsstatistik
 Förfrågningar Lennart Lundman, tel 08 - 14 05 60 - 5282

Serie R - RÄTTSVÄSEN

ISSN 0082-0318
 Kriminalstatistik (brott som kommit till polisens kännedom, för brott lagförda personer, återfall i brott m m), processstatistik (inteckningsstatistik och rättshjälpsstatistik) samt vägtrafikolyckor med personskada.

POLISRAPPORTERADE VÄGTRAFIKOLYCKOR MED PERSONSKADA 1979 OCH 1980

ROAD TRAFFIC ACCIDENTS REPORTED TO THE POLICE WITH PERSONAL INJURY 1979 AND 1980

Statistiken över vägtrafikolyckor med personskada omfattar dels en preliminär månadsredovisning av polisrapporterade vägtrafikolyckor som publiceras i Statistiska meddelanden (SM) serie R, dels en årsvis redovisning av definitiva uppgifter om polisrapporterade vägtrafikolyckor som publiceras i föreliggande SM för åren 1979 och 1980. Ytterligare uppgifter kommer att publiceras i SOS-publikationen "Vägtrafikolyckor med personskada 1980".

En utförligare redogörelse för vägtrafikolycksstatistikens innehåll, bl a en beskrivning av definitioner och klassificeringar, återfinns i SM R 1981:2.2.

OLYCKSUTVECKLINGEN

MINSTA ANTALET DÖDSOLYCKOR SEDAN 1952 - MEN DÖDADE OCH SKADADE I ÅLDERN 20-24 ÅR OKAR.

Under 1980 inträffade 15 231 polisrapporterade vägtrafikolyckor med personskada enligt SCBs definitiva statistik. Detta innebär en minskning med 1 procent jämfört med 1979. Dödsolyckorna minskade med 8 procent till 755, vilket är det minsta antalet dödsolyckor sedan 1952. Antalet polisrapporterade olyckor med svår personskada var i stort sett oförändrat jämfört med 1979 och uppgick till 4 656 (4 638).

Nedgången i antalet polisrapporterade olyckor synes till viss del motsvaras av en nedgång i trafikarbetet. Enligt vägverkets trafikräkningar avseende trafikarbetet på det statliga vägnätet (landsbygdens vägar) har trafikarbetet minskat något mellan 1979 och 1980. SCBs energistatistik redovisar en minskning med ca 2 procent av bensinförbrukningen mellan 1979 och 1980.

STATISTISKA
CENTRALBYRÅN

81 07 -14

Biblioteket

Utgivare: Statistiska centralbyrån, 115 81 Stockholm

Statistiska meddelanden (SM) kan köpas i bokhandeln eller från Liber distribution, 162 89 Stockholm, tfn 08-739 91 30. Meddelandena ges ut i följande serier: Am—Arbetsmarknad, Be—Befolkning och val, Bo—Bostäder och byggnader, E—Energi, F—Företag, H—Handel, HS—Hälsa- och sjukvård, I—Industri, Branschuppgifter, Iv—Industri, Varuuppgifter, J—Jordbruk, skogsbruk och fiske, K—Kreditmarknad, N—Nationalräkenskaper och offentliga finanser, P—Priser och konsumtion, R—Rättsväsen, S—Socialvård, T—Transport och kommunikationer, U—Utbildning, forskning och kultur.
 Ansvarig utgivare: Lennart Fastbom.

Published by the National Central Bureau of Statistics,
 S—115 81 Stockholm, Sweden

These Reports may be obtained from Liber distribution, S—162 89 Stockholm, Sweden.

ANTALET MÖTESOLYCKOR MELLAN MOTORFORDON HAR MINSKAT MEST MEDAN ANTALET SINGELOLYCKOR MED MOTORFORDON HAR OKAT

Antalet polisrapporterade olyckor i samband med möte mellan motorfordon har minskat mest jämfört med 1979 och uppgick till 1 042. Det är det lägsta antalet sedan nuvarande olyckstypsklassificering infördes år 1966 och 11 procent lägre än antalet 1979. Antalet singelolyckor med motorfordon som rapporterats till polisen har däremot ökat med 6 procent till 3 659.

Antalet polisrapporterade olyckor som inträffade i mörker gick ned med 4 procent till 4 328 medan antalet olyckor i dagsljus ökade med 1 procent till 10 466.

LÄGSTA ANTALET DÖDADE PERSONER SEDAN 1952

Under 1980 dödades 848 personer i vägtrafikolyckor som rapporterats till polisen, vilket innebär en minskning med 8 procent. Inte sedan 1952 har så få personer dödats i trafikolyckor. Jämfört med 1979 har antalet dödade bilförare minskat med 12 procent till 295 och antalet dödade gående med 25 procent till 133, medan antalet dödade motorcykelförare och -passagerare ökat med 34 procent till 43. Vid en jämförelse med 1952 års siffror av döda i olika trafikantgrupper framgår att 58 bilförare dödades 1952 mot 295 (1980), 68 bilpassagerare mot 203, 184 motorcykelförare och -passagerare mot 43 och 185 gående mot 133. Totalt dödades 750 personer i vägtrafikolyckor som rapporterats till polisen under 1952.

Antalet personer som dödats eller skadats under 1980 uppgick till 20 094, en minskning med 2 procent jämfört med 1979. Antalet dödade och skadade bilförare har minskat med 5 procent och antalet bilpassagerare med 4 procent, medan antalet motorcykelförare och -passagerare ökat med 21 procent.

NEDGÅNG I ALLA ÅLDERSGRUPPER UTOM GRUPPEN 20-24 ÅR

Antalet dödade och skadade personer har minskat i alla åldersgrupper med undantag för gruppen 20-24 år, där en ökning med 7 procent registrerats. För barn- och ungdomsgruppen (åldern 0-14 år) uppgår nedgången till 5 procent.

STATISTIKENS KVALITET OCH ANVÄNDBARHET

Underrapportering av vägtrafikolyckor

Statistiken omfattar som tidigare nämnts endast polisrapporterade vägtrafikolyckor med personskada, men används ofta för att beskriva samtliga inträffade personskadeolyckor. Undersökningar har visat att ett stort antal olyckor ej rapporteras till polisen. I en undersökning avseende år 1964, som genomförts av dåvarande statens väginstitut, anges de till polisen rapporterade olyckorna uppgå till ca 50 procent av samtliga inträffade vägtrafikolyckor med personskada. Senare undersökningar av sjukhusmaterial som begränsar sig till vissa regioner, t ex Sande- Thorssons undersökning avseende Uppsala-regionen (1969) och Tolhagens undersökning avseende Östergötlands län (1973) har visat att även bland olyckor med svår personskada rapporteras endast ca hälften till polisen. Sannolikt varierar rapporteringsfrekvensen med olyckans skadeföljd, typ av olycka, inblandade trafikantkategorier och åldersgrupper samt i tid och rum. I några undersökningar avseende olyckor med svår personskada har man studerat rapporteringsfrekvensen bland olika trafikantkategorier och åldersgrupper och funnit att olyckor där oskyddade trafikanter och barn skadas rapporteras mindre ofta än olyckor där skyddade trafikanter och vuxna skadas.

Klassificeringen av skadade personer

I materialet från polisen har en klassificering av skadade personer gjorts i "svårt" respektive "lindrigt" skadade. Denna grundas på polisens bedömning av skadans art och om skadan väntas medföra intagning på sjukhus eller inte. Bedömningen görs utifrån iakttagelserna på

olycksplatsen. De undersökningar av sjukhusmaterial som genomförts inom vissa regioner för att bl a belysa täckningsgraden för statistiken över vägtrafikolyckor med svår personskada har dessutom visat att viss felklassificering gjorts av de skadade. Sande och Thorsson fann i Uppsalaregionen att 23 procent av dem som rapporterats som svårt skadade ej hade sjukhusvårdats och att 21 procent av de sjukhusvårdade hade registrerats som lindrigt skadade.

Statistikens användbarhet

Statistiken över vägtrafikolyckor med personskada har karaktären av en deskriptiv statistik. Genom denna kan man få viss uppfattning om vilka situationer, åldersgrupper etc, som är mest frekventa i olyckssammanhang. Statistiken avser att tjäna som del i det underlag som behövs vid skilda överväganden inom trafiksäkerhetsområdet. Förutom olycksdata - uppräknat till totalnivå - erfodras trafikexponeringsdata, t ex uppgifter om trafikarbetet eller exponeringstiden som underlag för beslut om var trafiksäkerhetsresurserna bäst behövs. Härigenom kan olycksrisker beräknas och möjlighet ges att jämföra olycksbilden för t ex olika trafikantkategorier och att följa förändringar i olycksbilden över tiden.

En källa till sådana trafikexponeringsdata är vägverkets trafikräkningar, som ger information om trafikarbetet på det statliga vägnätet, dvs inom icke tätbebyggt område.

MÖJLIGHETER TILL SPECIALBEARBETNINGAR

Det finns möjligheter att från vägtrafikolycksstatistiken beställa andra sammanställningar än de som redovisas i detta meddelande. Därvid bör hänvändelse göras till enheten för rätts- och socialvårdsstatistik, sektionen för arbetsskade- och vägtrafikolycksstatistik vid SCB.

CONTENTS

Page

4	Tabel 1 Road traffic accidents with personal injury and persons injured, by month, 1979-1980
5	Table 2 Persons killed and injured in road traffic accidents, by group of road users, 1979-1980
5	Table 3 Percentuell distribution of road traffic accident by type of accidents, 1979-1980
5	Table 4 Motor vehicles involved in road traffic accidents with personal injury, 1979-1980

LIST OF TERMS

avsväng, korsväg	turing at intersections, cross road	moped motorcykel motorfordon	moped motor-cycle motor vehicle
bussar	buses	möte	oncoming vehicle
cykel	cycle	olyckor omkörning, filbyte, upphinnande	accidents overtaking, change of lane, reaend
delaktiga motorfordon	motor vehicles involved		
dödade	killed		
dödlig	fatal	passagerare personskada	passengers injury
ej tätbebyggt område	non built up areas		
förare	drivers	svårt summa	serious total
gående	pedestrians	tättbebyggt område	built up areas
lastbilar	lorries	övriga	others
lindrig	slight		

Tabell 1 VÄGTRAFIKOLYCKOR MED PERSONSKADA OCH VID DESSA SKADADE PERSONER, EFTER MÅNAD OCH SVÅRIGHETSGRAD, 1979-1980

Månad	1979								1980							
	Ölycker med			Summa	Skadade personer			Summa	Ölycker med			Summa	Skadade personer			Summa
	dödlig utgång	annan svår	personskada lindrig		Dödade	Eljest Svårt	skadade Lindrigt		dödlig utgång	annan svår	personskada lindrig		Dödade	Eljest Svårt	skadade Lindrigt	
Januari	46	264	635	945	58	345	854	1 257	64	307	679	1 050	71	393	936	1 400
Februari	45	251	644	940	52	322	881	1 255	36	242	612	890	40	324	851	1 215
Mars	49	269	617	935	55	371	873	1 299	46	225	568	839	57	312	809	1 178
April	54	289	647	990	60	395	891	1 346	44	338	672	1 054	47	452	923	1 422
Maj	66	423	926	1 415	75	545	1 209	1 829	69	390	824	1 283	81	497	1 098	1 676
Juni	90	495	1 052	1 637	105	654	1 404	2 163	69	474	1 031	1 574	75	578	1 371	2 024
Juli	62	439	833	1 334	66	577	1 144	1 787	83	518	913	1 514	89	687	1 250	2 026
Augusti	75	484	1 049	1 608	84	613	1 403	2 100	60	455	1 015	1 530	71	618	1 311	2 000
September	73	433	886	1 392	80	530	1 178	1 788	69	493	912	1 474	78	607	1 154	1 839
Oktober	87	443	970	1 500	95	564	1 304	1 963	69	438	1 005	1 512	74	562	1 289	1 925
November	93	444	936	1 473	103	585	1 274	1 962	62	377	828	1 267	71	491	1 130	1 692
December	80	404	771	1 255	93	535	1 101	1 729	84	399	761	1 244	94	543	1 060	1 697
Summa	820	4 638	9 966	15 424	926	6 036	13 516	20 478	755	4 656	9 820	15 231	848	6 064	13 182	20 094
Därav:																
Ej tätbe- byggt- område	532	2 073	3 734	6 339	626	3 123	5 785	9 534	487	2 010	3 736	6 233	565	3 038	5 738	9 341
Tättbe- byggt- område	288	2 565	6 232	9 085	300	2 913	7 731	10 944	268	2 646	6 084	8 998	283	3 026	7 444	10 753

Tabell 2 VID VÄGTRAFIKOLYCKOR DÖDADE OCH SKADADE PERSONER
EFTER TRAFIKANTKATEGORI, 1979-1980

Trafikantkategori	1979		1980		Förändring i procent	
	Totalt	Därav dödade	Totalt	Därav dödade	Totalt	Dödade
Bilförare	7 995	337	7 581	295	-5	-12
Bilpassagerare	5 593	216	5 372	203	-4	-6
MC förare och passagerare	1 030	32	1 248	43	+21	+34
Moped "-	1 403	50	3 636	146	+1	+1
Cykel "-	2 190	94	2 025	133	-3	-25
Gående	2 095	178	232	28	+35	+47
Ovriga	172	19				
Summa	20 478	926	20 094	848	-2	-8

Tabell 3 RELATIV FÖRDELNING (%) AV VÄGTRAFIKOLYCKORNA
EFTER OLYCKSTYP, 1979-1980

Olyckstyp	Ej tätbebyggt område		Tätbebyggt område	
	1979	1980	1979	1980
Motorfordon singel	38,9	40,1	11,1	11,8
Motorfordon-motorfordon				
Omköring, filbyte, upp- hinnande	9,5	9,2	6,5	6,0
Möte	14,3	12,4	2,9	3,0
Avsväng, korsväg	14,4	14,9	27,1	25,9
Motorfordon-cykel/moped	6,7	7,3	24,4	24,3
Motorfordon-gående	3,7	3,1	17,2	17,2
Ovriga olyckor	12,4	13,0	10,9	11,8
Summa	100	100	100	100

Tabell 4 I VÄGTRAFIKOLYCKOR MED PERSONSKADA DELAKTIGA
MOTORFORDON, 1979-1980

Motorfordonstyp	Antal delaktiga motorfordon		På 1 000 registrerade motorfordon	
	1979	1980	1979	1980
Personbilar	18 214	16 397	6	6
Lastbilar	1 798	1 772	10	10
Bussar	529	470	42	37
Motorcyklar	981	1 206	32	35